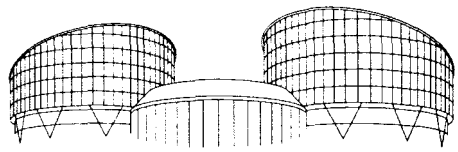

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

ČETRTI

ODDELEK

Pritožba št. 39485/14
Savo PEČENKO
proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (četrti oddelek) je 6. marca 2018 kot senat treh sodnikov v sestavi:

Vincent A. De Gaetano, *predsednik,*
Georges Ravarani,
Marko Bošnjak, *sodnika,*
in Andrea Tamietti, *namestnik sodnega tajnika oddelka,*

ob upoštevanju navedene pritožbe, vložene 22. maja 2014,

ob upoštevanju stališč, ki ji je predložila tožena vlada, in stališč, ki jih je v odgovor predložil pritožnik,

po razpravi sklenilo:

DEJSTVA

l. Pritožnik Savo Pečenko je slovenski državljan, rojen leta 1957, in živi v Ljubljani.

2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala T. Mihelič Žitko, državna pravobranilka.

A. Okoliščine zadeve

3. V nadaljevanju so povzeta dejstva v zadevi, kot sta jih predložili stranki.

l. Pravdni postopek

4. Pritožnik je 15. novembra 1991 vložil prošnjo za nakup stanovanja, ki je bilo prej v družbeni lasti, pod ugodnimi pogoji, navedenimi v Stanovanjskem zakonu iz leta 1991 (glej 20. odstavek spodaj). Dne 18. januarja 1992

COU

ga je Mestna občina Ljubljana (mestna občina) obvestila, da je bilo stanovanje nacionalizirano in da takšnih nepremičnin ni mogoče kupiti (glej 21. in 23. odstavek spodaj).

5. Zato je pritožnik vložil civilno tožbo proti mestni občini in zahteval sklenitev pogodbe za nakup navedenega stanovanja.

6. Dne 18. junija 1996 je Okrajno sodišče v Ljubljani ugodilo zahtevku pritožnika, ker je menilo, da mestna občina ni dokazala, da je bilo navedeno stanovanje nacionalizirano (glej 23. odstavek spodaj). Mestni občini je bilo naloženo, da sklene kupoprodajno pogodbo s pritožnikom in mu dovoli vpis lastninske pravice na stanovanju v zemljiško knjigo. Če občina tega ne bi storila, bi takšno pogodbo med strankama nadomestila sodba. Dne 26. septembra 1996 je sodba postala pravnomočna. Dne 12. oktobra 1996 je sodba nadomestila pogodbo.

7. Dne 20. novembra 1996 je tožnik plačal zahtevano ceno za stanovanje. Vendar pa ni zahteval, da se njegova zatrjevana lastninska pravica vpiše v zemljiško knjigo.

8. Državno pravobranilstvo je 22. novembra 1996 na Okrožno sodišče v Ljubljani vložilo predlog za obnovo pravdnega postopka, ker je pridobilo nova dokazila, da so prejšnji lastniki vložili zahtevo za vračilo navedenega stanovanja. Pritožbi je bila *inter alia* priložena zahteva za denacionalizacijo z dne 29. novembra 1993 (glej 10. odstavek spodaj). Predlog za obnovo postopka, skupaj s prilogami, je bil vročen pritožnikovemu odvetniku 3. decembra 1996.

9. Okrožno sodišče v Ljubljani je 15. maja 2001 v pritožnikovi prisotnosti odločilo, da se postopek v zadevi po predlogu za obnovo postopka prekine do pravnomočne rešitve denacionalizacijskega postopka. S sklepom z dne 19. novembra 2010 je sodišče odločilo, da se postopek nadaljuje. Pritožnik se je pritožil, da denacionalizacijski postopek ni bil končan. Po pritožnikovih navedbah z dne 7. marca 2016 je bila tega dne obnova pravdnega postopka še vedno v reševanju.

2. Postopki denacionalizacije

10. Dne 29. novembra 1993 je pravni naslednik prejšnjih lastnikov vložil zahtevo za denacionalizacijo z zahtevo za vrnitev stavbe, v kateri je navedeno stanovanje, v naravi. Dne 18. novembra 1996 je Upravna enota Ljubljana (upravna enota) mestni občini prepovedala razpolaganje z navedenim stanovanjem (glej 23. odstavek spodaj) do pravnomočnega dokončanja denacionalizacijskega postopka. Ta prepoved je bila 22. novembra 1996 vpisana v zemljiško knjigo in je od tega dne tudi učinkovala.

11. Dne 23. aprila 2008 je upravna enota z opombo, da je postopek v zvezi z obnovo pravdnega postopka še vedno v reševanju (glej 9. odstavek zgoraj), ugodila zahtevi za denacionalizacijo in izdala odločbo, da se navedeno stanovanje vrne pravnemu nasledniku prejšnjih lastnikov. Dne 10. maja 2008 je odločba postala pravnomočna. Sprememba pravnega statusa stanovanja je bila vpisana v zemljiško knjigo.

12. Dne 1. oktobra 2008 je pritožnikov odvetnik prejel odločbo.

13. Dne 17. oktobra 2008 je pritožnik zaprosil za dodelitev položaja stranke v denacionalizacijskem postopku in vložil pritožbo zoper odločbo z dne 23. aprila 2008. Pritožnik je navajal, da izpodbijana odločba o denacionalizaciji posega v njegove premoženjske pravice, ki mu jih je priznala pravnomočna sodba z dne 18. junija 1996 (glej 6. odstavek zgoraj), in da bi mu moralo biti omogočeno sodelovanje v denacionalizacijskem postopku. Zatrjeval je, da ga upravna enota ni obvestila o tem postopku. Nadalje je pritožnik zatrjeval, da če bi imel možnost dati pripombe na ustrezna dejstva in dokazila, preden je bila izdana odločba o denacionalizaciji, bi bila odločba drugačna.

14. Dne 25. januarja 2011 je upravna enota zavrnila pritožnikovo prošnjo za dodelitev položaja stranke v postopku in njegovo pritožbo. V zvezi s prvo je ugotovila, da je prepozna, saj je v skladu s 139. členom Zakona o splošnem upravnem postopku v nadaljevanju ZUP/86) – glej 25. odstavek spodaj) takšno zahtevo bilo mogoče vložiti samo med postopkom, tj. do izdaje odločbe o denacionalizaciji. V zvezi s pritožbo je v upravnem postopku izpodbijana odločba že postala dokončna. Pritožnikova pritožba se torej lahko obravnava kot pritožba za obnovo denacionalizacijskega postopka, ker osebi, ki bi morala sodelovati v postopku, to ni bilo omogočeno, ali pa kot zahtevek za razveljavitev. Če je obravnavana kot prva prošnja, je bila vložena prepozno, kot je razvidno iz spisa zadeve in pritožnikove vloge, da je bil njegov odvetnik 27. avgusta 2008 po telefonu obveščen o izpodbijani odločbi. Poleg tega bi jo lahko vložila le oseba, pravice in obveznosti katere izvirajo iz Zakona o denacionalizaciji iz leta 1991, pri čemer pritožnik ni bil lastnik premoženja, ko je bilo to nacionalizirano, in ni predložil argumentov, da bi mu bil dodeljen položaj v skladu z drugim odstavkom 60. člena zakona (glej 24. odstavek spodaj). Če je obravnavana kot zahtevek za razveljavitev, pa pritožnik ni navedel nobenih razlogov za razveljavitev.

15. Pritožnik se je pritožil. Trdil je, da o izpodbijani odločbi ni bil obveščen do 1. oktobra 2008, ko je bila vročena njegovemu odvetniku (glej 12. odstavek zgoraj). Poleg tega je trdil, da je upravna enota vedela za pravnomočno civilno sodbo in da bi ga zato morala obvestiti o začetku.

denacionalizacijskega postopka. Zatrjeval je, da po pravnomočni civilni sodbi ni imel ne možnosti ne razloga prositi za sodelovanje v denacionalizacijskem postopku.

16. Dne 3. maja 2011 je Ministrstvo za gospodarstvo (»ministrstvo«) zavrglo pritožbo. Ministrstvo je navedlo, da je pritožnik do 22. novembra 1996 moral vedeti za denacionalizacijski postopek, ko je mestna občina vložila zahtevo za obnovo pravdnega postopka (glej 8. odstavek zgoraj). Drugi najemniki iz iste stavbe, ki jim je bil dodeljen položaj stranke v denacionalizacijskem postopku, so za to pravočasno zaprosili (pred izdajo izpodbijane odločbe) in so trdili, da so vlagali v stanovanja, ki so bila predmet postopka (glej 24. odstavek spodaj). Glede pritožnikove pritožbe za obnovo postopka pritožnik ni zahteval položaja stranke v denacionalizacijskem postopku po Zakonu o denacionalizaciji in ni dokazal, da bi ga moral imeti (glej 24. odstavek spodaj).

17. Pritožnik je proti odločbi o denacionalizaciji (glej 11. odstavek zgoraj) in proti zgoraj navedenim upravnim odločbam glede njegove udeležbe v postopkih (glej 14. in 16. odstavek zgoraj) vložil tožbo v upravnem sporu. Dne 27. oktobra 2011 je Upravno sodišče ob ponovni navedbi utemeljitev upravnih organov, njegovo tožbo proti odločbi zavrglo. Upravno sodišče je zlasti ugotovilo, da sta bili pritožnikova zahteva po dodelitvi položaja stranke in njegova vloga za obnovo denacionalizacijskega postopka zamujeni ter da ni navedel razlogov za svoj zahtevek za razveljavitev. V skladu s 140. členom ZUP/86 (glej 25. odstavek spodaj) upravnemu organu ni bilo treba obvestiti pritožnika o denacionalizacijskem postopku po uradni dolžnosti, saj v skladu s 60. členom Zakona o denacionalizaciji iz leta 1991 pritožnik ni veljal za stranko v postopku. Nadalje je Upravno sodišče zavrglo pritožnikovo tožbo glede odločbe iz leta 2008 na podlagi 17. člena Zakona o upravnem sporu (glej 28. odstavek spodaj). Upravno sodišče je razsodilo, da ker pritožnik v upravnem postopku ni imel *locus standi* po 49. členu ZUP/86, ni mogel zaprositi za sodno presojo izpodbijane odločbe.

18. Pritožnik je vložil pritožbo in predlog za revizijo, zatrjujoč, da ni bil obveščen o denacionalizacijskem postopku in da mu odločba o denacionalizaciji ni bila vročena. Dne 6. septembra 2012 je Vrhovno sodišče pritožnikovo pritožbo zavrnilo in njegov predlog za revizijo zavrglo kot nedopusten. Ponovno je ugotovilo, da je v skladu s 17. členom Zakona o upravnem sporu in ustaljeno sodno prakso *locus standi* v upravnih postopkih pogoj za meritorno obravnavo tožbe v upravnem sporu..

19. Dne 19. novembra 2013 Ustavno sodišče pritožnikove ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker je ugotovilo, da ni bila v zvezi s pomembnim ustavnim vprašanjem ali kršitvijo človekovih pravic, ki bi imela zanj hujše posledice.

Sklep je bil pritožniku vročen 22. novembra 2013.

B. Upoštevana domača zakonodaja

l. Stanovanjski zakon iz leta 1991 (Uradni list, št. 18/91 skupaj z relevantnimi nadaljnjimi spremembami)

20. V skladu s Stanovanjskim zakonom iz leta 1991, ki je začel veljati 1. oktobra 1991, so nekdanji imetniki stanovanjske pravice, ali pod določenimi pogoji njihovi družinski člani, dobili možnost nakupa stanovanj, v katerih so bivali, pod ugodnimi pogoji, pri čemer so kupnino plačali po občutno nižji ceni od ocenjene vrednosti stanovanja (117.–124. člen).

21. Lastništvo stanovanj, ki so postala družbena lastnina po predhodni nacionalizaciji, je bilo preneseno v lastništvo občin (drugi odstavek 113. člena). Po 115. členu so občine postale zavezanke v postopkih denacionalizacije.

22. Spremembe Stanovanjskega zakona iz leta 1991, ki so bile sprejete leta 1994,so določile, da je bil nekdanjim imetnikom stanovanjske pravice, ki so bivali v pred tem nacionaliziranih stanovanjih, ki niso bila vrnjena nekdanjim lastnikom (ker niso bile vložene zahteve za vrnitev ali so bile te zahteve zavrnjene) dovoljen nakup stanovanj, v katerih so stanovali (spremenjena 117. in 123. člen)

Podrobnejši opis določb Stanovanjskega zakona iz leta 1991 vsebuje zadeva *Berger-Krall in drugi proti Sloveniji* (št. 14717/04. 18.–23. odstavek, 12. junij 2014).

2. Zakon o denacionalizaciji iz leta 1991 (Uradni list, št. 27/1991, skupaj z relevantnimi nadaljnjimi spremembami)

23. V skladu z 88. členom Zakona o denacionalizaciji iz leta 1991 razpolaganje z nepremičninami v družbeni lasti ni bilo mogoče pred iztekom zakonskega roka (7. december 1993) za vlaganje zahtevkov za vračilo pred tem nacionaliziranega premoženja. Vsak pravni posel, sklenjen v nasprotju s tem predpisom, je veljal za ničnega.

24. V skladu s 60. členom so bile stranke v denacionalizacijskem postopku prejšnji lastniki, njihovi dediči in subjekti, odgovorni za povrnitev, kakor vsaka druga oseba, ki je imela pravico do udeležbe v postopkih, da bi zaščitila svoje pravice ali pravne interese. Leta 1998 (Uradni list št. 65/98) je bil zakon spremenjen, tako da je bil stranka v postopku lahko tudi vsakdo, ki je vlagal v nepremičnino pred 7. decembrom 1991, kar je lahko vodilo do odločitve o pravicah te osebe, ki so izhajale iz navedenih vlaganj. Podrobnejši opis določb Zakona o denacionalizaciji iz leta 1991 vsebuje zadeva *Berger-Krall in drugi proti Sloveniji* (navedena zgoraj, 24.–30. odstavek, 12. junij 2014).

3. Relevantne določbe o upravnem postopku

25. V skladu s 139. členom ZUP/86 (Uradni list SFRJ št. 47/86, s spremembami) kakor je veljal v tistem času, je oseba lahko zahtevala priznanje položaja stranke v postopku med celotnim potekom upravnega postopka. Kadar je to potrebno, morajo tisti, ki vodijo upravne postopke, stranko obvestiti o njegovih ali njenih pravicah in pravnih posledicah kakršnekoli opustitve dejanja (140. člen).

26. Položaj stranke v postopku je lahko dodeljen vsaki (a) osebi, ki je sprožila upravni postopek; (b) osebi, proti kateri je bil postopek sprožen; in (c) osebi, ki je imela pravico do udeležbe v postopku zaradi zaščite svojih pravic ali pravnega interesa (49. odstavek).

27. V skladu z 260. in 263. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) iz leta 2006 (Uradni list št. 24/06, z nadaljnjimi relevantnimi spremembami, v nadaljevanju »ZUP-06«) lahko vsakdo, ki bi moral sodelovati v upravnem postopku, vendar mu to ni bilo omogočeno, zahteva obnovo tega postopka v enem mesecu od takrat, ko je izvedel za dokončno odločbo.

28. V skladu s 17. členom Zakona o upravnem sporu (Uradni list št. 105/06, z nadaljnjimi ustreznimi spremembami) sme upravni spor na upravnem sodišču sprožiti vsakdo, ki je bil udeležen v upravnem postopku kot stranka ali stranski udeleženec.

PRITOŽBE

29. Pritožnik se je pritožil po 6. in 13. členu konvencije, da mu je bila preprečena udeležba v denacionalizacijskem postopku v zvezi z navedenim stanovanjem ne glede na pravnomočno sodno odločbo, ki je potrdila njegovo lastniško upravičenost do zadevnega stanovanja.

30. Pritožnik se je tudi pritožil, da je denacionalizacijski postopek, v katerem ni mogel sodelovati, pripeljal do odvzema njegovega premoženja s kršitvijo 1. člena protokola št. I.

PRAVO

31. Pritožnik se je pritožil po 6. in 13. členu konvencije, da mu je bila onemogočena možnost udeležbe v denacionalizacijskem postopku. Nadalje se je ob sklicevanju na 1. člen protokola št. I pritožnik pritožil zaradi odvzema njegove lastnine v tem postopku.

32. Ustrezne določbe konvencije se glasijo:

6. člen

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... pravično ... odloča ... sodišče …«

13. člen

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

1. člen protokola št. I

»Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur ne sme biti lastnina odvzeta, razen če je to v javnem interesu v skladu s pogoji, ki jih določa zakon, in ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Ta določba pa nikakor ne omejuje pravice držav, da uveljavijo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni.«

A. Trditve strank

l. Vlada

33. Vlada je trdila, da pritožnik ni ravnal v skladu z veljavnimi postopkovnimi zahtevami, in sicer, da ni upošteval roka za vložitev prošnje za udeležbo v denacionalizacijskem postopku in tako ni ustrezno izčrpal domačih pravnih sredstev. Pritožnik je bil seznanjen z denacionalizacijskim postopkom, ki je potekal, 3. decembra 1996, ko je bila vloga za obnovo pravdnega postopka, podprta s priloženimi dokumenti, vročena njegovemu odvetniku (glej 8. odstavek zgoraj). Imel je enajst let časa, da bi vložil vlogo za udeležbo v postopku, vendar tega ni storil in ni predložil nobene razlage za to opustitev. Poleg tega je bil pritožnik odvetnik, zato bi se moral zavedati posledic neustrezne uporabe razpoložljivih pravnih sredstev.

34. Vlada je trdila, da pritožnik ni imel »premoženja« v smislu 1. člena protokola št. 1, saj je pravnomočna sodba, ki jo je izdalo civilno sodišče, nadomestila pogodbo za nakup stanovanja pod ugodnimi pogoji (glej 6. odstavek zgoraj).

Zato pritožnik ni postal lastnik stanovanja, temveč je samo pridobil pravico, da zahteva vpis svoje domnevne lastninske pravice v zemljiško knjigo.

2. Pritožnik

35. Pritožnik je izpodbijal trditev vlade, da bi moral zahtevati udeležbo v denacionalizacijskem postopku. Trdil je, da bi ga morali upravni organi obvestiti o potekajočem denacionalizacijskem postopku in mu omogočiti, da se ga udeleži.

Vedeli so za pravnomočno sodbo, vendar so se odločili, da jo prezrejo. Trdil je, da ne bi smeli enostavno nevtralizirati učinkov pravnomočne sodbe v upravnem postopku brez njegove udeležbe. Poleg tega se ne bi smelo enostavno predvidevati, da je bil obveščen o »poseganju v njegovo pravico«. Poskušal je doseči svojo udeležbo v denacionalizacijskem postopku, ko je izvedel za izpodbijano odločbo o denacionalizaciji.

36. V zvezi z ugovorom vlade *ratione materiae* (glej 34. odstavek zgoraj) je pritožnik trdil, da je dobil lastništvo navedenega stanovanja, ko je sodba postala pravnomočna. Navajal je, da je stanovanje ostalo v njegovi lasti.

B. Presoja Sodišča

l. Pritožba na podlagi 6. člena konvencije

37. V zvezi s pritožnikovo pritožbo po 6. členu konvencije Sodišče ugotavlja, da je pritožnik zatrjeval, da ni bil obveščen o potekajočem denacionalizacijskem postopku in da mu ni bila dana možnost udeležbe v postopku.

38. Sodišče najprej ugotavlja, da so bile pritožnikove vloge za sodelovanje v postopku in za obnovo denacionalizacijskega postopka zavržene zaradi postopkovnih razlogov. Zlasti so upravni organi ugotovili, da sta bili obe vlogi s ciljem, da bi bil pritožnik vključen v denacionalizacijski postopek, vloženi nepravočasno. (glej 14 in 16. odstavek zgoraj). Sodišče tudi ugotavlja, da so upravna sodišča potrdila, da so bile odločitve upravnih organov pravno in dejansko pravilne (glej 17. odstavek zgoraj).

39. Sodišče tudi ugotavlja, da je bil v skladu z notranjim pravom, kakor je veljalo v tistem času, osebi, ki je želela biti udeležena v denacionalizacijskem postopku zaradi obrambe svojega pravnega interesa lahko v ta namen dodeljen *locus standi,* čeprav ni bila uradno obveščena o postopku (glej 25. odstavek zgoraj). Pritožnik bi lahko (a) vložil zahtevo za pridobitev položaja stranke v postopku do konca upravnega postopka (glej 25. odstavek zgoraj); ali (b) vložil zahtevo za obnovo postopka v enem mesecu od takrat, ko je izvedel za upravno odločbo (glej 27. odstavek zgoraj). Sodišče ugotavlja, da sta bili obe možnosti pritožniku na voljo.

40. Sodišče meni, da pritožnik ni izpodbijal ugotovitev notranjih organov in trditev vlade, da je več let vedel za denacionalizacijski postopek, vendar ni zahteval udeležbe v postopku, dokler ni bilo prepozno.

Sodišče zlasti ugotavlja, da je vloga, ki jo je vložilo Državno pravobranilstvo leta 1996 za obnovo pravdnega postopka in ki je bila vročena pritožnikovemu odvetniku, vključevala izvod zahtevka za denacionalizacijo, ki ga je predložil pravni naslednik nekdanjega lastnika v zvezi z navedenim stanovanjem (glej 8. odstavek zgoraj). Pritožnikov odvetnik je bil o vlogi državnega pravobranilca skupaj z njenimi prilogami obveščen že 3. decembra 1996. Nadalje je bil pritožnik prisoten, ko je leta 2001 sodišče odločilo, da se postopek v zvezi z obnovo postopka prekine do rešitve denacionalizacijskega postopka (glej 9. odstavek zgoraj). Končno Sodišče ugotavlja, da je od leta 1996 dalje zemljiška knjiga vsebovala vpis o denacionalizacijskem postopku glede navedenega stanovanja (glej 11. odstavek zgoraj).

41. Glede na veljavne zakonske določbe in ob upoštevanju, da je naloga domačih oblasti, da razlagajo in uporabljajo notranje pravo, zlasti postopkovna pravila, kot so roki za vlaganje dokumentov ali pritožb (glej *mutatis mutandis, Canete de Goni proti Španiji,* št. 55782/00, 36. odstavek, ESČP 2002-VIII), Sodišče ugotavlja, da so bile v pritožnikovem primeru zahteve glede roka za vložitev zahteve za udeležbo v denacionalizacijskem postopku uporabljene razumno in predvidljivo. Njegova nevložitev zahteve za udeležbo v denacionalizacijskem postopku v danem roku se lahko torej pripiše pomanjkanju njegovega lastnega vestnega ravnanja in v tem primeru nič ne kaže na kršitev načel, vsebovanih v prvem odstavku 6. člena konvencije.

42. Iz navedenega izhaja, da je treba pritožnikovo pritožbo na podlagi te določbe zavrniti kot očitno neutemeljeno in jo v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije razglasiti za nedopustno.

2. Pritožba na podlagi 13. člena konvencije

43. Sodišče poudarja, da če je pravica iz konvencije, ki jo je posameznik uveljavljal, »civilna pravica«, so jamstva iz prvega odstavka 6. člena, ki se nanašajo na celotni sodni postopek, strožji kot tisti iz 13. člena in ki jih prevzamejo (glej, na primer *Brualla Gomez de la Torre proti Španiji,* 19. december 1997, 41. odstavek , *Poročila*1997-VIII in *Kudla proti Poljski,* št. 30210/96, 146. odstavek, ESČP 2000-XI). Ob upoštevanju svojih zgoraj navedenih ugotovitev glede prvega odstavka 6. člena konvencije Sodišče meni, da je pritožnikova enaka pritožba na podlagi 13. člena konvencije neutemeljena iz povsem enakega razloga (glej 41. odstavek zgoraj) in jo je zato treba zavrniti kot očitno neutemeljeno v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

3. Pritožba na podlagi 1. člena protokola št. 1

44. V zvezi s pritožbo na podlagi 1. člena protokola št. 1 Sodišče ugotavlja, da je vlada ugovarjala, da je bila ta pritožba *ratione materiae* nezdružljiva (glej 34. odstavek zgoraj). Sodišče meni, da ni treba obravnavati tega vprašanja, saj je ta pritožba vsekakor nedopustna zaradi v nadaljevanju navedenih razlogov.

45. Sodišče znova opozarja na svojo ustaljeno sodno prakso, po kateri morajo biti vse pritožbe, predvidene za vložitev na mednarodni ravni, najprej obravnavane pred ustreznimi domačimi sodišči, vsaj vsebinsko ter v skladu s formalnimi zahtevami in roki, ki jih določa domača zakonodaja (glej, med številnimi drugimi zadevami, *Azinas proti Cipru* [GC], št. 56679/00, 38. odstavek, ESČP 2004-III).

46. Glede obravnavane zadeve Sodišče znova opozarja na svojo ugotovitev, da pritožnikov položaj stranke v denacionalizacijskem postopku ni bil priznan, ker je zanj vložil zahtevo prepozno (glej 40. odstavek zgoraj). Posledično ni imel položaja stranke v sporu pred upravnimi sodišči, ki so zavrgla njegovo pritožbo proti odločbi o denacionalizaciji zaradi postopkovnih razlogov (glej 17. in 18. odstavek zgoraj) in je tako niso mogla vsebinsko preučiti.

47. V teh okoliščinah, kjer je nespoštovanje postopkovnih pravil razlog zazavrnitev pravnega sredstva, Sodišče ne more šteti, da je bila zahteva glede izčrpanja domačih pravnih sredstev izpolnjena (glej, med številnimi drugimi zadevami, *Craxi proti Italiji* (dec.), št. 63226/00, 14. junij 2001, z nadaljnjimi sklicevanji).

Sodišče zato ugotavlja, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev, ki jih je sam štel za učinkovito pravno pot za zaščito svojih domnevnih premoženjskih pravic (glej 13. odstavek zgoraj). Iz tega izhaja, da je treba pritožbo pritožnika na podlagi 1. člena protokola št. 1 v skladu s prvim in četrtim odstavkom 35. člena konvencije razglasiti za nedopustno.

Iz teh razlogov Sodišče soglasno

razglaša, da je pritožba nedopustna.

Sestavljeno v angleškem jeziku in uradno poslano v pisni obliki 29. marca 2018.

Andrea Tamietti
Deputy Registrar

Vincent A. De Gaetano
President